

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
MICHAL BOBEK
esitatud 26. juulil 2017¹

Kohtuasi C-271/17 PPU

Openbaar Ministerie
versus
Sławomir Andrzej Zdziasek

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Rechtbank Amsterdam (Amsterdami esimese astme kohus, Madalmaad))

Eelotsusetaotlus – Euroopa vahistamismäärus – Täitmata jätmise vabatahtlikud alused – Vabadusekaotusliku karistuse täitmisele pööramiseks tehtud vahistamismäärus – Mõiste „kohtulik arutelu, mille tulemusel otsus tehti“ – Menetlus, mis puudutab liitkaristust – Apellatsioonimenetlus

I. Sissejuhatus

1. Poola õigusasutus on Poola kodaniku S. A. Zdziaseki suhtes teinud Euroopa vahistamismääruse. See asutus palub S. A. Zdziasek, keda praegu peetakse kinni Madalmaades, üle anda kahe, vastavalt ühe aasta ja kuue kuu ning kolme aasta ja kuue kuu pikkuse vangistuse täideviimiseks.

2. Need karistused mõisteti „liitkaristust mõistva kohtuotsusega“ [*cumulative sentence*], mis on kõnesoleva Euroopa vahistamismääruse aluseks. See liitkaristust mõistev kohtuotsus ei puuduta mitte asjaomase isiku süüd, vaid sellega ainult liideti ja kolm varem mõistetud karistust ja kohandati neid. Nii liideti pooleteise aasta pikkune karistus kahe karistusega, mis oli S. A. Zdziasekile mõistetud kahes eraldi menetluses. Seevastu kolme aasta ja kuue kuu pikkune karistus on selle nelja aasta pikkuse karistuse vähendamise tulemus, mis oli S. A. Zdziasekile mõistetud varasema kohtuotsusega (edaspidi „esialgne kohtuotsus“). Seda karistust vähendati kõnesolevale isikule soodsa õigusaktide muutmise tulemusena.

3. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et Euroopa vahistamismääruse täidetud vorm sisaldab teavet ainult liitkaristust mõistava kohtuotsuse kohta. Täiendav teave, mille eelotsusetaotluse esitanud kohus sai, näitab, et S. A. Zdziasek oli nõuetekohaselt esindatud apellatsioonimenetluses, milles tehti esialgne kohtuotsus, millest ta sai teada. Seevastu ei järgitud S. A. Zdziaseki kaitseõigusi selle kohtu arvates esimeses kohtuastmes.

¹ Algkeel: prantsuse.

4. Siseriiklike õigusaktide kohaselt, millega on võetud üle nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuse 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (edaspidi „raamotsus“)² artikkel 4a, peab Madalmaade pädev õigusasutus Euroopa vahistamismääruse täitmisest keelduma, kui isik, kelle üleandmist taotletakse, ei ilmunud isiklikult *kohtulikule arutelule, mille tulemusel otsus tehti*,³ v.a juhul, kui esineb üks kohaldatavas siseriiklikus õigusnormis loetletud olukordadest.

5. Selles olukorras tekib eelotsusetaotluse esitanud kohtul küsimus, kas mõiste „kohtulik arutelu, mille tulemusel otsus tehti“ hõlmab menetlust, mille tulemusel tehti liitkaristust mõistev kohtuotsus, isegi kui süü küsimust ei arutatud enam. Eelotsusetaotluse esitanud kohus tahab seega välja selgitada, kas seda, kas asjaomase isiku menetluslikke õigusi järgiti, tuleb hinnata, võttes arvesse seda menetlust, või tuleb arvesse võtta pigem menetlust, milles tehti esialgne kohtuotsus.

6. Kui arvesse tuleb võtta menetlust, milles tehti esialgne kohtuotsus, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, millised järeldused tuleb teha sellest, et S. A. Zdzaszekit esimeses kohtuastmes tegelikult ei esindatud.

7. Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib ka, kas ta võib Euroopa vahistamismääruse täitmisest keelduda seetõttu, et ei sellega kaasas olev vorm ega edastatud täiendav teave ei näita, et käsitletav juhtum kujutab endast mõnda raamotsuse artikli 4a lõike 1 punktides a–d kirjeldatud olukorda.

8. Need küsimused tekkisid selle tõttu, kuidas on see viimane õigusnorm konkreetselt Madalmaade õigusesse üle võetud. Raamotsuse artikli 4a lõikega 1 on nähtud ette *võimalus* keelduda tagaselja süüdi mõistetud isiku üleandmisest, v.a juhul kui vahistamismäärust täitev õigusasutus veendus, et tema menetlusõigusi järgiti. Kui esineb üks selles sättes kirjeldatud neljast olukorrast, on vahistamismäärust täitev õigusasutus siiski kohustatud selle täitma. Siseriiklike õigusnormidega on see vabatahtlikkuse loogika aga ümber pööratud, *keelates* siseriiklikul kohtul asjaomast isikut üle anda, *kui* ei esine ühtegi nendest olukordadest.

II. Õiguslik raamistik

A. EIÕK

9. Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni⁴ (edaspidi „EIÕK“) artikli 6 lõikes 1 on nähtud ette:

„Igaühel on oma tsiviilõiguste ja -kohustuste või temale esitatud kriminaalsüüdistuse üle otsustamisel õigus õiglasele ja avalikule kohtumenetlusele mõistliku aja jooksul sõltumatus ja erapooletus, seaduse alusel moodustatud kohtus. [...]“

2 EÜT 2002, L 190, lk 1; ELT eriväljaanne 19/06, lk 34. Seda raamotsust muudeti nõukogu 26. veebruari 2009. aasta raamotsusega 2009/299/JSK (ELT 2009, L 81, lk 24).

3 Kohtujuristi kursiv.

4 Allkirjastatud Roomas 4. novembril 1950.

B. Liidu õigus

1. Harta

10. Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklis 47 on sätestatud:

„Igaühel, kelle liidu õigusega tagatud õigusi või vabadusi rikutakse, on selles artiklis kehtestatud tingimuste kohaselt õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus.

Igaühel on õigus õiglasele ja avalikule asja arutamisele mõistliku aja jooksul sõltumatus ja erapooletus seaduse alusel moodustatud kohtus. Igaühel peab olema võimalus saada nõu ja kaitset ning olla esindatud.

[...]“

11. Harta artikli 48 lõike 2 kohaselt „[on i]ga süüdistatava õigus kaitsele [...] tagatud“.

2. Raamotsus

12. Raamotsuse artikli 1 lõikes 1 on Euroopa vahistamismäärust määratletud nii, et see on „liikmesriigi väljaantud kohtuotsus, et teine liikmesriik võtaks tagaotsitava vahi alla ja annaks ta üle kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmise või vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks“.

13. Lõikes 2 on sätestatud, et „[l]iikmesriigid täidavad mis tahes Euroopa vahistamismääruse vastastikuse tunnustamise põhimõtte alusel ja vastavalt käesoleva raamotsuse sätetele“.

14. Lõikes 3 on nähtud ette, et raamotsus „ei mõjuta kohustust austada põhiõigusi ja õiguse üldpõhimõtteid, mis on kirja pandud [ELL] artiklis 6“.

15. Raamotsuse artikkel 4a lisati raamotsusega 2009/299, et täpsustada vabatahtlike keeldumisaluseid, mis võimaldavad jätta Euroopa vahistamismääruse täitmata, kui asjaomane isik ei ilmunud isiklikult kohtulikule arutelule:

„1. Vahistamismäärust täitev õigusasutus võib samuti keelduda täitmast Euroopa vahistamismäärust, mis on tehtud vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks, kui isik ei ilmunud isiklikult kohtulikule arutelule, mille tulemusel otsus tehti, välja arvatud kui Euroopa vahistamismääruses märgitakse, et kooskõlas vahistamismääruse teinud liikmesriigi siseriiklikes õigusaktides määratletud täiendavate menetlusnõuetega:

a) ja õigel ajal

i) esitati asjakohasele isikule kohtukutse isiklikult ning seega teavitati teda sellest, millal ja kus toimub kava kohaselt kohtulik arutelu, mille tulemusel asjaomane otsus tehti, või sai asjaomane isik tegelikult muul viisil ametliku teabe selle kohta, millal ja kus toimub kava kohaselt kohtulik arutelu, mille tulemusel otsus tehti, sellisel viisil, et ühemõtteliselt tehti kindlaks, et asjaomane isik oli kavandatud kohtulikust arutelust teadlik;

ning

ii) teavitati asjaomast isikut sellest, et otsuse võib teha ka siis, kui isik ei ilmu kohtulikule arutelule,

või

b) on asjaomane isik, olles kavandatud kohtulikust arutelust teadlik, andnud volitused enda kohtulikult arutelul kaitsmiseks asjaomase isiku või riigi poolt määratud õigusnõustajale, kes teda kohtulikult arutelul kaitses,

või

c) ning pärast seda, kui asjaomasele isikule otsus kätte toimetati ning teda teavitati selgesõnaliselt õigusest taotleda asja uuesti läbivaatamist või otsus edasi kaevata ning tema õigusest osaleda sellel kohtulikult arutelul, mis võimaldab asja, sealhulgas uue tõendusmaterjali sisulist uuesti läbivaatamist ja mille tulemuseks võib olla algse otsuse tühistamine:

i) teatas asjaomane isik selgesõnaliselt, et ta ei vaidlusta seda otsust,

või

ii) ei taotlenud asjaomane isik asja uuesti läbivaatamist ega kaevanud otsust edasi kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul,

või

d) ei toimetatud asjaomasele isikule otsust isiklikult kätte, kuid

i) see toimetatakse talle isiklikult kätte viivitamatult pärast üleandmist ning teda teavitatakse selgesõnaliselt tema õigusest taotleda asja uuesti läbivaatamist või otsus edasi kaevata ning tema õigusest osaleda sellel kohtulikult arutelul, mis võimaldab asja, sealhulgas uue tõendusmaterjali sisulist uuesti läbivaatamist ja mille tulemuseks võib olla algse otsuse tühistamine,

ning

ii) teda teavitatakse ajavahemikust, mille jooksul peab ta taotlema asja uuesti läbivaatamist või kaebama otsuse edasi, nagu on esitatud asjaomases Euroopa vahistamismääruses.

2. Kui Euroopa vahistamismäärus antakse välja [...] lõike 1 punktis d sätestatud tingimuste kohaselt ning asjaomane isik ei ole saanud eelnevalt ametlikku teavet tema suhtes algatatud kriminaalmenetluse kohta, võib kõnealune isik, kui teda teavitatakse Euroopa vahistamismääruse sisust, taotleda otsuse ärakirja enne seda, kui ta üle antakse. [S]eda ei käsitleta otsuse ametliku kättetoimetamisena ning sellest ei hakata lugema mis tahes ajalisi piiranguid, mida kohaldatakse uuesti läbivaatamise või edasikaebamise suhtes.

3. Kui isiku üleandmine toimub lõike 1 punktis d sätestatud tingimuste kohaselt ja kõnealune isik on taotlenud asja uuesti läbivaatamist või kaevanud otsuse edasi, vaadatakse kõnealust läbivaatamist või apellatsioonimenetlust ootava isiku kinnipidamine nimetatud menetluse lõpuleviimiseni üle kooskõlas otsuse teinud liikmesriigi seadusega kas regulaarselt või asjaomase isiku taotlusel. [...].“

16. Raamotsuse artikli 8 lõikes 1 on nähtud ette, et Euroopa vahistamismäärus peab sisaldama järgmist teavet:

„[...]

c) tõendid täidetava kohtuotsuse, vahistamismääruse või mis tahes muu sama mõjuga täidetava kohtuotsuse kohta, mis kuulub artiklite 1 ja 2 rakendusalasasse;

d) süüteo olemus ja õiguslik kvalifikatsioon [...]

[...]

f) lõpliku kohtuotsuse olemasolu korral määratud karistus või kuriteo eest ette nähtud karistumäär vahistamismääruse teinud liikmesriigi õiguse alusel;

[...]“

17. Raamotsuse artikkel 15 „Üleandmisotsus“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Vahistamismäärust täitev õigusasutus teeb käesolevas raamotsuses määratletud aja jooksul ja tingimustel otsuse, kas isik tuleb üle anda.

2. Kui vahistamismäärust täitev õigusasutus leiab, et vahistamismääruse teinud liikmesriigi edastatud teabest ei piisa üleandmisotsuse tegemiseks, küsib ta vajalikku lisateavet [...]

[...]“

18. Raamotsuse lisa („Euroopa vahistamismäärus“) punkt d on pärast muutmist raamotsusega 2009/299 järgmine:

- „d) Märkida, kas isik ilmub isiklikult kohtulikule aruthele, mille tulemusel otsus tehti:
- Jah, isik ilmub isiklikult kohtulikule aruthele, mille tulemusel otsus tehti.
  - Ei, isik ei ilmunud isiklikult kohtulikule aruthele, mille tulemusel otsus tehti.
  - Kui te märgistate punkti 2 all oleva lahtri, palun kinnitage ühte järgmisest:
    - 3.1a. asjaomasele isikule esitati ... (päev/kuu/aasta) isiklikult kohtukutse ning seega teavitati teda sellest, millal ja kus toimub kava kohaselt kohtulik arutelu, mille tulemusel asjaomane otsus tehti, ja teda teavitati sellest, et otsuse võib teha ka siis, kui isik ei ilmu kohtulikule aruthele, VÕI
 3.1b. asjaomasele isikule ei esitatud kohtukutset isiklikult, vaid ta sai tegehkult muul viisil ametliku teabe selle kohta, millal ja kus toimub kava kohaselt kohtulik arutelu, mille tulemusel otsus tehti, sellisel viisil, et ühemõtteliselt tehti kindlaks, et ta oli kavandatud kohtulikust aruteluist teadlik, ja teda teavitati sellest, et otsuse võib teha ka siis, kui ta ei ilmu kohtulikule aruthele, VÕI
 3.2. asjaomane isik, olles kavandatud kohtulikust aruteluist teadlik, on andnud volitused enda kohtulikule arutelu käitumiseks asjaomasele isikule või nigi pooli määratud õigusnõustajale, kes teda kohtulikule arutelu ka kaitses, VÕI
 3.3. asjaomasele isikule toimetati otsus kätte ... (päev/kuu/aasta) ning teda teavitati selgesõnaliselt õigusest taotleda asja uuesti läbivaatamist või otsus edasi kaevata ning tema õigusest osaleda sellel kohtulikule arutelu, mis võimaldab asja, sealhulgas uue tõendusmaterjali sisulist uuesti läbivaatamist ja mille tulemuseks võib olla algse otsuse tühistamine, ning
 asjaomane isik teatas selgesõnaliselt, et ta ei vaidlusta seda otsust, VÕI
 asjaomane isik ei taotlenud asja uuesti läbivaatamist ega kaevanud otsust edasi kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul, VÕI
    - 3.4. asjaomasele isikule ei toimetatud otsust isiklikult kätte, kuid
— asjaomasele isikule toimetatakse asjaomane otsus isiklikult kätte viivitamatult pärast üleandmist ning
— otsuse kätetoimetamisel teavitatakse asjaomast isikut selgesõnaliselt õigusest taotleda asja uuesti läbivaatamist või otsus edasi kaevata ning tema õigusest osaleda sellel kohtulikule arutelu, mis võimaldab asja, sealhulgas uue tõendusmaterjali sisulist uuesti läbivaatamist ja mille tulemuseks võib olla algse otsuse tühistamine, ning
— asjaomast isikut teavitatakse ajavahemikus, mille jooksul ta peab taotlema asja uuesti läbivaatamist või kaebama otsuse edasi ning mille kestus on ... päeva.
  - Kui te märgistate punkti 3.1b, 3.2 või 3.3 all oleva lahtri, palun esitage teave selle kohta, kuidas asjaomane tingimus on täidetud:
.....”

C. Madalmaade õigus

19. 29. aprilli 2004. aasta üleandmiseseadusega (Overleveringswet) (Stb. 2004, nr 195, edaspidi „üleandmiseseadus“) on raamotsus Madalmaade õigusesse üle võetud. Selle artiklis 12 on nähtud ette, et „üleandmine ei ole lubatud, kui Euroopa vahistamismääruse eesmärk on kohtuotsuse täitmine, kuigi süüdistatav ei ilmunud isiklikult kohtuistungile, mille tulemusel otsus tehti, välja arvatud kui Euroopa vahistamismääruses märgitakse, et kooskõlas vahistamismääruse teinud liikmesriigi menetlusnõuetega“ esineb üks neljast samas sättes kirjeldatud olukorrast. Neid olukordi on kirjeldatud üleandmiseseaduse artikli 12 punktides a–d ning need vastavad raamotsuse artikli 4a lõike 1 punktidele a–d.

20. Üleandmisseaduse lisa 2 punkt D „Üleandmisseaduse artikli 2 lõikes 2 nimetatud Euroopa vahistamismääruse näidis“ on identne raamotsuse 2002/584/JSK lisa osaga d.

III. Faktilised asjaolud ja põhikohtuasi ning eelotsuse küsimused

21. Eelotsusetaotluse esitanud kohtule esitati 17. jaanuaril 2017 taotlus täita Euroopa vahistamismäärus, mille oli 12. juunil 2014 teinud Sąd Okręgowy w Gdańsku (Gdański maakonnakohus, Poola).

22. Euroopa vahistamismääruses palutakse vahistada ja üle anda Poola kodanik S. A. Zdziaszek, et viia Poolas täide kaks vangistust, millest esimene oli pooleteise aasta pikkune (tegude 1 ja 2 eest)⁵ ning teine kolme aasta ja kuue kuu pikkune (tegude 3, 4 ja 5 eest)⁶.

23. Euroopa vahistamismääruses on viidatud kohtuotsusele, millega mõisteti kaks karistust ja mille tegi 25. märtsil 2014 Sąd Rejonowy w Wejherowie (Wejherowo maakonnakohus, Poola) („liitkaristust mõistev kohtuotsus“). Esiteks liideti selle kohtuotsusega ühe aasta ja kuue kuu pikkuseks vangistuseks kaks vangistust, mis oli S. A. Zdziaszekile mõistetud tegude 1 ja 2 eest Sąd Rejonowy w Wejherowie (Wejherowo maakonnakohus) 21. aprilli 2005. aasta jõustunud kohtuotsusega ja Sąd Rejonowy w Gdyni (Gdynia maakonnakohus, Poola) 16. juuni 2006. aasta jõustunud kohtuotsusega. Teiseks vähendati esialgset nelja-aastast vangistust, mis oli S. A. Zdziaszekile tegude 3–5 eest mõistetud Sąd Rejonowy w Wejherowie (Wejherowo maakonnakohus) 10. aprilli 2012. aasta jõustunud kohtuotsusega, kolme aasta ja kuue kuu kuuni. See muudatus tehti, sest tagaotsitavale soodne õigusaktide muudatus nägi nii ette.

24. Eelotsusetaotluse esitanud kohus keeldus 11. aprilli 2017. aasta otsusega S. A. Zdziaszekit seoses teo 1 eest mõistetud vangistusega üle andmast, põhjendades keeldumist sellega, et see ei ole Madalmaade õiguse järgi karistatav tegu. Ta peatas menetluse Euroopa vahistamismääruse suhtes osas, milles vangistus puudutab tegu 2, et esitada vahistamismääruse teinud õigusasutusele täiendavaid küsimusi.

25. Seega puudutab käesolev eelotsusetaotlus ainult seda osa liitkaristust mõistvas kohtuotsuses, mis käsitleb *tegude 3, 4 ja 5 eest mõistetud karistuse vähendamist*.

26. S. A. Zdziaszek ei ilmunud isiklikult kohtulikule arutelule, mille tulemusel tehti kohtuotsus, millega mõisteti liitkaristus. Euroopa vahistamismääruses on märgitud, et ta sai kavandatud kohtulikust arutelust siiski teada ja andis volitused õigusnõustajale, kes teda kaitses.

27. Konkreetsemalt ilmneb eelotsusetaotlusest, et S. A. Zdziaszek kutsuti 28. jaanuaril 2014 aset leidvale esimesele kohtuistungile, saates kutse tema näidatud aadressile. Ta ei võtnud kutset välja ega ilmunud kohtuistungile. Sąd Rejonowy w Wejherowie (Wejherowo maakonnakohus) määras talle omal algatusel kaitsja ja peatas ülejäänud osas menetluse. S. A. Zdziaszek kutsuti samal viisil 25. märtsil 2014 toimuvale teisele kohtuistungile. Ta ei ilmunud isiklikult, kuid tema kaitsja osales sellel kohtuistungil. Selle tulemusel tehti kohtuotsus, millega mõisteti liitkaristus.

5 Tegu 1 seisneb kahe politseiametniku solvamises ametikohustuste täitmisel ja seoses nende kohustustega; tegu 2 puudutab vägivalda kasutamist sooviga kutsuda esile teatav käitumine.

6 Tegu 3 seisneb raskete tervisekahjustuste tekitamises korduva teona; tegu 4 kujutab endast seksuaalset vägivalda; teoks 5 on sõidukijuhtimine joobeseisundis, millega rikuti kohtu keeldu sõidukit juhtida.

28. Hoolimata nendest faktilistest asjaoludest leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et raamotsuse artikli 4a lõike 1 sissejuhatavas lauses ja punktis b nimetatud asjaolu ei esine, sest ei ole tõendatud, et tagaotsitav „[oli] kavandatud kohtulikust arutelust teadlik“ või et ta oli „andnud volitused enda kohtulikul arutelul kaitsmiseks asjaomase isiku või riigi poolt määratud õigusnõustajale, kes teda kohtulikul arutelul kaitses“.

29. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu *esimene* küsimus kohustab kindlaks tegema, kas menetlus, milles tehti liitkaristust mõistev kohtuotsus, kujutab endast „kohtulikku arutelu, mille tulemusel otsus tehti“ raamotsuse artikli 4a lõike 1 sissejuhatava lause tähenduses. Kui see on nii, keeldub eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa vahistamismääruse täitmisest.

30. Kui aga liitkaristust mõistev kohtuotsus ei ole raamotsuse artikli 4a lõike 1 kohaldamisel asjakohane, arvab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et ta peab selgitama välja, kas S.A. Zdziaszek ilmus isiklikult kohtulikule arutelule menetluse varasemas etapis, ning kui see nii ei olnud, siis kas esineb mõni raamotsuse artikli 4a lõike 1 punktides a–d nimetatud asjaoludest.

31. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul ei puuduta Euroopa vahistamismääruses esitatud teave esialgset kohtuotsust.

32. *Teine* küsimus kohustab meid välja selgitama, kas selles olukorras saab eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa vahistamismääruse täitmisest keelduda.

33. Kui see nii ei ole, arvab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et ta peab selle, kas käesolev juhtum kujutab endast mõnda raamotsuse artikli 4a lõike 1 punktides a–d nimetatud olukorda, kindlaks tegema, võttes arvesse esialgset kohtuotsust.

34. Selles küsimuses leiab ta, et S.A. Zdziaszek ei ilmunud isiklikult kohtulikule arutelule, mille tulemusel tehti esimese astme kohtuotsus, ning et esimeses kohtuastmes aset leidnud menetluse puhul ei esine ühtegi raamotsuse artikli 4a lõike 1 punktides a–d nimetatud asjaolu.

35. Mis puudutab apellatsioonimenetlust, siis S.A. Zdziaszek ei ilmunud kohtuistungile. Teda kutsuti sinna siiski nõuetekohaselt ja tema nõustaja tuli kohale. Eelotsusetaotluse esitanud kohus järeldeb sellest, et S.A. Zdziaszek „oli [apellatsiooniasemes] kavandatud kohtulikust arutelust teadlik“ ja oli „andnud volitused enda kohtulikul arutelul kaitsmiseks“.

36. Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib *kolmandaks* ka, kas apellatsioonimenetlus kujutab endast „kohtulikku arutelu, mille tulemusel otsus tehti“, raamotsuse artikli 4a lõike 1 tähenduses.

37. Neil asjaoludel otsustas Rechtbank Amsterdam (Amsterdami esimese astme kohus, Madalmaad) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas niisugune menetlus,

- mille raames teeb vahistamismääruse teinud liikmesriigi kohus otsuse asjaomasele isikule varem jõustunud kohtuotsustega mõistetud eraldi vangistuste liitmise kohta üheks vangistuseks ja/või asjaomasele isikule varem jõustunud kohtuotsusega mõistetud koguvangistuse muutmise kohta ning
- mille raames see kohus ei aruta enam süü küsimust,

nagu menetlus, mille tulemusena tehti 25. märtsi 2014. aasta liitkaristust mõistev kohtuotsus, kujutab endast „kohtulikku arutelu, mille tulemusel otsus tehti“, raamotsuse [...] artikli 4a lõike 1 tähenduses?

2. Kas vahistamismäärust täitev õigusasutus võib:

- juhul, kui tagaotsitav ei ilmunud isiklikult kohtulikule arutelule, mille tulemusel otsus tehti,
- kuid ei Euroopa vahistamismääruses ega raamotsuse [...] artikli 15 lõike 2 alusel küsitud täiendavas teabes ei andnud vahistamismääruse teinud õigusasutus teavet ühe või mitme raamotsuse [...] artikli 4a lõike 1 punktides a–d nimetatud juhtumi esinemise kohta Euroopa vahistamismääruse vormi osa d punktis 3 nimetatud ühe või mitme juhtumi kategooria sõnastust kasutades,

järeldada ainuüksi sel põhjusel, et ükski raamotsuse [...] artikli 4a lõike 1 sissejuhatavas lauses ja punktides a–d nimetatud tingimus ei ole täidetud, ning keelduda ainuüksi sel põhjusel Euroopa vahistamismääruse täitmisest?

3. Kas apellatsioonimenetlus,

- milles asi vaadati sisuliselt läbi ning
- milles asjaomane isik mõisteti (uuesti) süüdi ja/või jäeti esimeses kohtuastmes kuulutatud süüdimõistev kohtuotsus muutmata,
- samas kui Euroopa vahistamismääruse eesmärk on see süüdimõistev kohtuotsus täitmisele pöörata,

kujutab endast „kohtulikku arutelu, mille tulemusel otsus tehti“, raamotsuse [...] artikli 4a lõike 1 tähenduses?“

IV. Kiirmenetlus Euroopa Kohtus

38. Eelotsusetaotluse esitanud kohus palus lahendada käesolev eelotsusetaotlus Euroopa Kohtu dokukorra artikli 107 alusel kiirmenetluses.

39. Ta põhjendab seda taotlust väitega, et esitatud küsimused puudutavad EL toimimise lepingu kolmanda osa V jaotise kohaldamisalasse kuuluva raamotsuse tõlgendamist. Ta märkis ka, et kõnesolev isik viibib väljaandmisvahistuses Madalmaades, kus ta ootab otsust enda üleandmise küsimuses. Euroopa Kohtu kiire vastus mõjutab otseselt ja otsustavalt asjaomase isiku väljaandmisvahistuse kestust.

40. Euroopa Kohtu viies koda otsustas 8. juunil 2017 selle taotluse rahuldada.

41. Kirjalikke seisukohti esitasid Openbaar Ministerie (Madalmaade prokuratuur, kes on taotleja põhikohtuasjas), S. A. Zdziaszek (vastaspool põhikohtuasjas), Madalmaade valitsus ja Euroopa Komisjon. Poola valitsus esitas kirjaliku vastuse Euroopa Kohtu küsimustele, mis puudutavad Poola kohaldatavat õiguslikku raamistikku.

42. Prokuratuur, S. A. Zdziaszek, Madalmaade, Iirimaa ja Poola valitsus ning komisjon esitasid oma suulised seisukohad kohtuistungil, mis toimus 11. juulil 2017.

V. Õiguslik hinnang

43. Oma *esimese* küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas menetlus, milles tehti liitkaristust mõistev kohtuotsus ja milles ei arutatud enam süü küsimust, kujutab endast „kohtulikku arutelu, mille tulemusel otsus tehti“ raamotsuse artikli 4a lõike 1 sissejuhatava lause tähenduses. Sellele küsimusele vastamiseks analüüsin kõigepealt mõistet „süüdimõistmine kriminaalasjas“, mille olemasolust sõltub „täidetav kohtuotsus“ ja „kohtulik arutelu, mille tulemusel otsus tehti“. Seejärel käsitlen küsimust, mis laadi on konkreetselt „liitkaristust mõistev kohtuotsus“ (A).

44. Oma *teise* küsimusega püüab eelotsusetaotluse esitanud kohus välja selgitada, missugused järeldused tuleb Euroopa vahistamismääruse täitmise küsimuses teha sellest, kui vahistamismääruse teinud õigusasutuse esitatud teave on ebapiisav. Seda küsimust võib vormiliselt mõista nii, et soovitakse teada, mitu korda võib vahistamismäärust täitev õigusasutus küsida selle teinud õigusasutuselt vajalikku teavet või missugune on nende kahe õigusasutuse vahelise suhtlemise maksimaalne kestus, võttes eelkõige arvesse tähtaegu, mida Euroopa vahistamismääruse täitmise alal kohaldatakse. Vähem ilmselgelt puudutab see küsimus raamotsuse artikli 4a problemaatilist ülevõtmist Madalmaade õigusesse. (B).

45. Oma *kolmanda* küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas mõiste „kohtulik arutelu, mille tulemusel otsus tehti“ raamotsuse artikli 4a lõike 1 sissejuhatava lause tähenduses hõlmab apellatsioonimenetlust, milles asi vaadati sisuliselt läbi ja jäeti muutmata esimeses kohtuastmes tehtud süüdimõistev kohtuotsus, mille täitmiseks tehti Euroopa vahistamismäärus. See küsimus kohustab tegema kindlaks, kas asjaomase isiku kaitseõiguste järgimine apellatsioonimenetluses võib parandada võimalikud vajakajäämised, mis võisid esineda esimeses kohtuastmes (C).

A. Esimene eelotsuse küsimus

46. Kirjalikke seisukohti esitanud ja kohtuistungil osalenud pooled on sisuliselt ühel meelel selles, et menetlus, milles ainult kohandatakse karistust, kuid ei arutata süü küsimust, *ei* kujuta endast „kohtulikku arutelu, mille tulemusel otsus tehti“, raamotsuse artikli 4a lõike 1 sissejuhatava lause tähenduses.

47. Kirjalikud ja suulised seisukohad annavad aga tunnistust sellest, et küsimuses, mis kujutab endast juhtumi „sisulisi küsimusi“, puudub üksmeel. Näib, et ei ole kahtlust, et menetlus, milles arutatakse süüd ja karistust, kujutab endast menetlust, milles arutatakse sisulisi küsimusi. Kuidas on aga lood menetlusega, milles arutatakse *ainult* karistust, selle kohandamist või vähendamist? Kas arutelu süü üle kujutab endast menetluse hädavajalikku koostisosa, mis peab olema olemas, et selle võiks kvalifitseerida menetluseks, milles arutatakse sisulisi küsimusi?

48. S. A. Zdziaszek väidab, et kui karistuse kohandamine ei kujuta endast lihtsalt aritmeetilist arvutust, kujutab vastav menetlus endast „kohtulikku arutelu, mille tulemusel otsus tehti“. Sel juhul tuleb selle puhul järgida harta artiklites 47 ja 48 ning EIÕK artiklis 6 sätestatud nõudeid.

49. Prokuratuur rõhutab, et kaitseõiguste parema tagamise huvides peab kontroll puudutama süüd käsitlevat otsust. Vastupidine lähenemine tooks kaasa ohu, et asjaomane isik antakse üle ilma, et tema kaitseõigusi oleks järgitud menetluse varasemates etappides.

50. Ka Madalmaade valitsus teeb ettepaneku vastata esimesele eelotsuse küsimusele eitavalt. Ta väidab, et kontroll peab puudutama menetlust, milles arutati sisulisi küsimusi ja mis viis süüdimõistmiseni. See eeldab, et kohus tegi otsuse süü küsimuses. Menetlus, milles liidetakse või kohandatakse vangistusi, ei kuulu seega mõiste „kohtulik arutelu, mille tulemusena otsus tehti“ alla.

51. Iirimaa ja Poola valitsus teevad samuti ettepaneku vastata esimesele küsimusele eitavalt. Et menetluses, milles tehti liitkaristust mõistev kohtuotsus, ei arutatud kõnesoleva isiku süüd, ei saa see menetlus kujutada endast „kohtulikku arutelu, mille tulemusel otsus tehti“, raamotsuse artikli 4a lõike 1 sissejuhatava lause tähenduses. Iirimaa valitsuse arvates läheks liitmismenetluse üksikasjalik analüüs vastuollu vastastikuse usalduse põhimõttega. Poola valitsuse meelest laiendaks see, kui menetlus, milles tehakse liitkaristust mõistev kohtuotsus, arvatakse eespool nimetatud mõistesse, raamotsuse artikli 4a kohaldamisala. Selle valitsuse arvates eeldab mõiste „sisulised küsimused“, et tuvastatakse faktilised asjaolud ja analüüsitakse süü küsimust, – mille kohta tehti viimasena otsus apellatsioonimenetluses, milles tehti esialgne kohtuotsus.

52. Komisjon leiab, et on raske ette kujutada, et raamotsuse artiklis 4a ette nähtud kontroll võiks puudutada menetlust, milles piirduti karistuse kohandamisega, kuid menetlust, milles tehti esialgne kohtuotsus ei kontrollita. Seevastu menetlus, milles esialgset karistust kohandati, võimaldades asjaomasel isikul esitada oma argumendid, kuulub mõiste „kohtulikku arutelu, mille tulemusel otsus tehti“ alla.

53. Mina ei nõustu arvamusega, mille kohaselt on „sisuliste küsimuste“ analüüsimise raames asjakohane üksnes süü küsimus, karistuse kindlaksmääramise küsimus aga mitte. Mõiste „*süüdimõistmine kriminaalasjas*“, mis on asjakohane nii seoses mõistega „täidetav kohtuotsus“ kui ka mõistega „kohtulik arutelu, mille tulemusel otsus tehti“ (mida on kasutatud vastavalt raamotsuse artikli 4a lõike 1 sissejuhatavas lauses ja artikli 8 lõikes 1), koosneb nimelt kahest osast: süüst ja karistusest (1). Et liitkaristust mõistev kohtuotsus määrab kindlaks karistuse, kuulub see mõiste „*süüdimõistmine kriminaalasjas*“ alla (2). Raamotsuse artikli 4a kohaldamise huvides tuleb veel siiski kontrollida, kas menetlus, milles see kohtuotsus tehti, jätab kohtule kaalutusruumi karistuse kohandamise konkreetse viisi üle otsustamisel (3). Et käsitletaval juhul on niisugune kaalutusõigus olemas, kujutab menetlus, milles tehti liitkaristust mõistev kohtuotsus, endast „kohtulikku arutelu, mille tulemusel otsus tehti“, raamotsuse artikli 4a lõike 1 sissejuhatava lause tähenduses (4).

1. Mis moodustab süüdimõistmise kriminaalasjas?

54. Kui Euroopa vahistamismäärus on tehtud karistuse täideviimiseks, eeldab see süüdimõistmist kriminaalasjas. Viimane koosneb tüüpiliselt kahest koostisosast, nimelt süüdi tunnistamisest ja seega karistuse mõistmisest.⁷ Need kaks koostisosa moodustavad seega juhtumi „sisulised küsimused“ kas koos (sisulised küsimused tervikuna) või eraldi võetuna (üks osa sisulistest küsimustest).

55. Need kaks koostisosa peavad Euroopa vahistamismäärusest ilmnema. Vahistamismääruse teinud õigusasutused on seega kohustatud andma teavet mitte üksnes toime pandud karistatavate tegude, vaid ka konkreetselt mõistetud karistuste kohta. See on hädavajalik, et vahistamismäärust täitev õigusasutus saaks kontrollida Euroopa vahistamismääruse kohaldatavust konkreetselt juhul, võttes arvesse toime pandud karistatavat tegu⁸ ja mõistetud karistust.⁹ See teave on oluline ka selleks, et hinnata, kas esineb mõni Euroopa vahistamismääruse täitmisest keeldumise kohustuslik alus.¹⁰

7 Euroopa Inimõiguste Kohus on täpsustanud, et „süüdimõistva otsuse“ all EIÖK artikli 5 lõike 1 punkti a tähenduses tuleb mõista [...] korraka nii süüdi tunnistamist karistatava teo õiguspärase tuvastamise tulemusena [...] kui ka vangistuse või muu vabadust piirava meetme mõistmist [...]. Euroopa Inimõiguste Kohus, 21.10.2013, CE:ECHR:2013:1021JUD004275009, *Del Río Prada vs. Hispaania*, punkt 123. Kohtuotsuses *Kremzow vs. Austria* tuvastas Euroopa Inimõiguste Kohus artikli 6 lõike 1 rikumise, leides, et õiglase menetlus eeldab kaebaja õigust osaleda apellatsioonistmes toimuvatel aruteludel oluliste tagajärgede tõttu, mis võivad sellel olla mõistetava karistuse suurusel. Euroopa Inimõiguste Kohus, 21.9.1993, *Kremzow vs. Austria*, CE:ECHR:1993:0921JUD001235086, punkt 67.

8 Võttes näiteks arvesse kahekordse süüdistamise tingimuse võimalikku kohaldamist. Vt eelkõige raamotsuse artikli 2 lõige 4.

9 Vt raamotsuse artikli 2 lõige 1.

10 Vt raamotsuse artikkel 3.

56. Mis puudutab mõistet „täidetav kohtuotsus“ raamotsuse artikli 8 lõike 1 punkti c tähenduses, siis tegemist on kohtuotsusega, mille täitmisele pööratavus võimaldab siseriikliku õiguse järgi asjaomasele isikule mõistetud vangistuse täide viia. Selle, mis niisuguse kohtuotsuse konkreetselt moodustab, saab kindlaks teha kahe teguri põhjal, milleks on liikmesriigi menetlusõigus ja see, kuidas asjaomane isik seda kasutas (või kuidas seda tema suhtes kohaldati).¹¹

57. Kui kohtuotsus kujutab endast dokumenti, mis võimaldab vangistuse täide viia, peab see juba oma definitsiooni poolest puudutama karistust. Käsitletaval juhul kerkib küsimus, kas otsus, mis puudutab *ainult* karistust, võib olla „täidetav kohtuotsus“ raamotsuse tähenduses. Seda ma nüüd uuringi.

2. Liitkaristust mõistev kohtuotsus kui eripärane otsus

58. Liitkaristust mõistev kohtuotsus, mille alusel Euroopa vahistamismäärus käsitletaval juhtumil tehti, on eripärane kahest aspektist.

59. Esiteks on selles ühes dokumendis koos kaks sisulist otsust. Selles on i) liidetud varem (ja eraldi) tegude 1 ja 2 eest mõistetud karistused ning ii) sellega vähendati varem tegude 3–5 eest koos mõistetud karistuse kestust.

60. Teiseks on liitkaristust mõistvas kohtuotsuses tegude 3–5 eest mõistetud karistuste osas piiratud mõistetud karistuse vähendamise, käsitlemata süü küsimust, milles tehti otsus varem esialgse kohtuotsusega.

61. Eelotsusetaotlusest ja Poola valitsuse selgitustest ilmneb seega, et selle vähendamise puhul võeti arvesse asjaomasele isikule soodsat õigusaktide muudatust, mis leidis aset esialgse kohtuotsuse tegemise ja selle liitkaristust mõistva kohtuotsuse kuulutamise vahel.

62. Poola valitsus kinnitas kohtuistungil, et liitkaristust mõistva kohtuotsusega asendati esialgne kohtuotsus.

63. Ilma et see piiraks eelotsusetaotluse esitanud kohtu kontrolli, on seega tuvastatud, et niisugune karistust puudutav otsus nagu ilmneb liitkaristust mõistvast kohtuotsusest, kujutab endast *ainsat* õiguslikku *dokumenti*, mis võimaldab võtta S. A. Zdziaszekilt vabaduse selles ette nähtud ajaks. Seega arutati kriminaalasjas süüdimõistmise kahte koostisosa S. A. Zdziaszeki puhul viimasena kahes erinevas menetluses: menetluses, milles tehti esialgne kohtuotsus süü küsimuses, ning menetluses, milles tehti liitkaristust mõistev kohtuotsus ja mis puudutab lõpuks mõistetud karistust.

64. Nüüd tuleb analüüsida selle menetluse laadi, milles tehti liitkaristust mõistev kohtuotsus,.

3. Selle menetluse tunnused, milles tehti liitkaristust mõistev kohtuotsus

65. Tarvis on meenutada – nagu teevad S. A. Zdziaszek ja komisjon –, et Euroopa Inimõiguste Kohus on eristanud kahte liiki menetlusi, milles mõistetakse liitkaristusi: i) menetlused, milles kohtul ei ole mingit kaalutusõigust ja mille käigus teeb see kohus ainult aritmeetilise arvutuse, ning ii) menetlused, milles kohus kasutab kaalutusõigust. Kui esimest liiki menetlused ei kuulu EIÕK artikli 6 kohaldamisalasse, siis teist liiki menetlustega on teine lugu.¹²

66. Kõnesoleva menetluse laadi kindlaksmääramisel tuleb arvesse võtta järgmisi aspekte.

¹¹ Vt minu ettepanek, kohtuasi Tupikas (C-270/17 PPU, punktid 49–54).

¹² Euroopa Inimõiguste Kohus, 15.7.1982, *Eckle vs. Saksamaa*, ECLI:CE:ECHR:1983:0621JUD000813078, punkt 77. Vt ka Euroopa Inimõiguste Kohus, 28.11.2013, *Aleksandr Dementyev vs. Venemaa*, ECLI:CE:ECHR:2013:1128JUD004309505, punkt 25.

67. Kui kohus peab piirduma sellega, et kohaldab mehaaniliselt seaduses sätestatud ettekirjutust, mis ei jäta talle karistuse vähendamise viisi küsimuses mingit kaalutlusruumi, ei saa niisugune menetlus kujutada endast kohtulikku arutelu raamotsuse artikli 4a tähenduses. Asjaomasel isikul ei ole nimelt mingit võimalust kasutada oma menetlusõigusi, et mõjutada seaduse niisuguse mehaanilise kohaldamise tulemust.

68. Teine lugu on menetlusega, milles kohus kasutab kaalutlusõigust. Sellega seoses tuleb endale esitada eelkõige järgmised küsimused: kas on uusi asjaolusid, mille kohus peab tuvastama ja mida ta peab arvesse võtma (näiteks asjaomase isiku käitumine pärast tema esialgset süüdimõistmist, kuidas kinnipidamisasutused on seda hinnanud jm)? Kas menetluses, milles kohandatakse karistust, tuleb korraldada kohtuistung? Kas uue otsuse peale, millega on karistust kohandatud, võib esitada edasikaebuse? Eriti je ennekõike küsimus: kas kohtul on kogu selle menetluse kestel kaalutlusõigus?

69. Kui nendele küsimustele – ja eelkõige viimasele – vastatakse jaatavalt, arvan, et meil on tegemist menetlusega raamotsuse artikli 4a lõike 1 sissejuhatava lause tähenduses. Need menetluse asjaolud võimaldavad asjaomasel isikul karistuse kindlaksmääramist mõjutada. Seejuures on kõige tähtsam see, kas asjaomane isik saab oma menetlusõigusi tõesti kasutada.

70. Seda, kas käsitletaval juhul oli siseriiklikul kohtul menetluses, milles tehti liitkaristust mõistev kohtuotsus, kaalutlusõigus või mitte, peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus. Euroopa Kohtule käesolevas kohtuasjas edastatud teabe põhjal näib mulle, et Poola kohtul on menetluses, milles tehakse liitkaristust mõistev kohtuotsus, mitte just väike kaalutlusõigus.

71. Kohtuistungil kinnitas Poola valitsus, et kohus, kes teeb liitkaristust mõistva kohtuotsuse, ei aruta küll enam süü küsimust, kuid tal on kaalutlusruum liitkaristuse kindlaksmääramisel (või kohandamisel) piirides, mis tulenevad varasemate kohtuotsustega, mis on kohandamisel aluseks, mõistetud karistustest.

72. See valitsus keeldub siiski kvalifitseerimast menetlust, milles tehti liitkaristust mõistev kohtuotsus, „kohtulikuks aruteluks, mille tulemusel otsus tehti“, raamotsuse artikli 4a lõike 1 sissejuhatava lause tähenduses, sest selle menetluse tulemus *on alati* asjaomasele isikule *soodne*. Selle valitsuse sõnul on lõpuks määratava karistuse kestus tingimata lühem, kui tuleneks liidetavate karistuste liitmise. Ka on karistus pärast vähendamist tingimata lühem kui varem mõistetud karistus.

73. Mina ei nõustu järeldusega, et menetlus, milles tehti liitkaristust mõistev kohtuotsus, ei kuulu raamotsuse artikli 4a kohaldamisalasse.

74. Kuigi karistuse vähendamine toob alati kaasa esialgse karistuse lühenemise, on asjaomasele isikule väga tähtis, et ta saaks nõuda *maksimaalset* vähendamist.

75. Kujutlegem näiteks olukorda, kus siseriiklik kohus peab liitma kolm eelnevalt mõistetud karistust, millest üks on viieaastane, teine nelja-aastane ja kolmas kolmeaastane. Kujutlegem ka, et kohtu kaalutlusõigus võimaldab tal määrata liitkaristuseks nii viis aastat kui ka kaksteist aastat vangistust. Lõpptulemus on tõesti asjaomasele isikule juba oma olemuselt soodsam, sest karistuste lihtsa liitmise korral oleks liitkaristus olnud kaksteist aastat. On aga siiski väga suur vahe, kas liitkaristuseks määratakse karistus, mis on lähedane vahemiku alampiirile (näiteks kuus aastat) või siis ülempiirile (näiteks üksteist aastat).

76. Kui asjaomane isik saab oma kohalolekuga karistuse kestuse kindlaksmääramist mõjutada, ei saa väita, et asjaomase kohtuliku arutelu puhul on eiratud EIÕK artikli 6 lõikes 1 ette nähtud tagatise ega järelikult ka raamotsuse artiklis 4a ette nähtud tagatise.

77. Nagu eespool märgitud, ei ole asjaolu, et menetlusõiguste järgimist kontrolliti esialgse kohtuotsuse puhul, enam „karistuse“ osa puhul asjakohane, sest esiteks kasutas kohus, kes tegi otsuse uue karistuse küsimuses, kaalutusõigust ja teiseks *asendas* vastav uus otsus varasema otsuse. Nii muutus liitkaristust mõistev kohtuotsus ainsaks täidetavaks kohtuotsuseks, mille alusel saab teha Euroopa vahistamismääruse.

78. Selle kontrollimisel, kas asjaomase isiku menetlusõigusi järgiti, peab eelotsusetaotluse esitanud kohus konkreetselt kontrollima, missugune otsus kujutab endast täidetavat kohtuotsust, mis on Euroopa vahistamismääruse aluseks. Ta peab vajaduse korral küsima raamotsuse artikli 15 lõike 2 alusel täiendavat teavet, et selgitada välja menetlusetapp, mille käigus kasutas kohus on kaalutusõigust karistuse kestuse kindlaksmääramisel viimasena. Selles kontekstis peab vahistamismäärust täitev õigusasutus saama ka analüüsida, kas asjaomase isiku kaitseõigusi järgiti, võttes arvesse viimast menetlusetappi, milles süü kindlaks määrati.

79. Puhtalt praktilisest küljest tähendab see seda, et vahistamismääruse teinud õigusasutus peab täitma Euroopa vahistamismääruse vormi punktid c ja d menetluse kohta, milles täidetav kohtuotsus vahetult tehti.

80. Et ennetada võimalikku infopuudust ja piirata artikli 15 lõike 2 kasutamist, näib mulle siiski soovitatav, et vahistamismääruse teinud õigusasutus esitaks – peamiselt vormi osas b – kogu lisateabe, millest võib olla kasu, kui vahistamismäärust täitev õigusasutus soovib veenduda, et asjaomase isiku kaitseõigusi järgiti. See teave võib puudutada eelkõige viimast menetlusetappi, milles võeti seisukoht süü küsimuses, kui seda analüüsiti teises menetluses kui see, milles kohus tegi kaalutusõigust kasutades otsuse karistuse küsimuses.

81. Selles kontekstis tuleb siiski rõhutada, et vahistamismäärust täitva õigusasutuse ülesanne ei ole analüüsida kogu varasema kriminaalmenetluse mosaiiki.

82. Nagu õigesti väidavad prokuratuur ja Madalmaade valitsus, seaks see kahtluse alla vastastikuse usalduse – mis on selles valdkonnas toimuva kriminaalajalase koostöö nurgakivi¹³ – ning kahjustaks raamotsuse süsteemi.

83. Raamotsuse artikli 1 lõikes 3 on meenutatud, et raamotsus ei mõjuta kohustust järgida põhiõigusi ja õiguse üldpõhimõtteid, mis on kirja pandud ELL artiklis 6 ja mida peegeldab harta. See kohustus on nii vahistamismääruse teinud kui ka seda täitval liikmesriigil.¹⁴

84. Meenutan, et EIÕK, konkreetselt selle artikli 6 lõige 1 on siduv kõikidele liikmesriikidele. See tähendab, et liikmesriik, kelle õigusasutus on vahistamismääruse teinud, peab vajaduse korral parandama vajakajäämised, mis võisid ilmned a menetluse varasemates etappides.

85. Kui kohtuotsus tehti nii, et asjaomane isik puudus kohtulikult arutelult, peab liikmesriik, kelle õigusasutus on vahistamismääruse teinud, põhimõtteliselt tagama uue kohtuliku arutelu siseriikliku õiguse kohaselt. Võimalike menetlusvigade parandamine on seega selle vahistamismääruse teinud liikmesriigi ülesanne, kes võttis vastu isiku, kelle üleandmist Euroopa vahistamismääruse alusel taotletakse. Vahistamismäärust täitva riigi õigus ei pea nägema ette selle menetluse kontrollimist või isegi vajakajäämist parandamist, milles kohtuotsus tehti ilma, et asjaomane isik oleks ilmunud isiklikult kohtulikule arutelule.

¹³ Vt raamotsuse põhjendus 6.

¹⁴ Kohtuotsus, 16.7.2015, Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punkt 53 ja seal viidatud kohtupraktika).

86. Teisiti oleks see üksnes siis, kui vahistamismäärust täitev õigusasutus tuvastaks, et vahistamismääruse teinud liikmesriigi karistusõiguse süsteem on nii puudulik, et vastastikuse usalduse põhimõtet ei saa enam kohaldada, näiteks seetõttu, et valitseb tõsine ja tegelik oht langeda ebainimliku või alandava kohtlemise ohvriks harta artikli 4 tähenduses,¹⁵ või sellepärast, et teatava liikmesriigi kriminaalkohtud ei suuda enam tagada õigust õiglasele kohtulikule arutamisele, mis välistab seega automaatse vastastikuse tunnustamise.¹⁶

4. Vahejärelalus

87. Eelnevate kaalutluste põhjal järelدان, et menetlus, milles tehti niisugune kohtuotsus nagu liitkaristust mõistev otsus põhikohtuasjas, võib kujutada endast „kohtulikku arutelu, milles otsus tehti“ raamotsuse artikli 4a lõike 1 sissejuhatava lause tähenduses, kui i) selle jõustunud kohtuotsusega on mõistetud vangistus ning kui b) kohtul on menetluses, milles see karistus mõisteti, kaalutusõigus.

B. Teine eelotsuse küsimus

88. Oma teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas ta võib Euroopa vahistamismääruse täitmisest keelduda, kui selgub, et seda, kas asjaomase isiku menetlusõigusi järgiti, tuleb hinnata, võttes arvesse mõnda muud kohtuotsust kui Euroopa vahistamismääruses näidatud, ning kui raamotsuse artikli 15 lõike 2 kohaselt esitatud täiendav teave ei võimalda kontrollida, kas asjaomase isiku menetlusõigusi järgiti.

89. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et niisugustel asjaoludel on keeldumine võimalik. Raamotsuse artikli 4a lõike 1 sissejuhatavas lauses kasutatud väljendist „välja arvatud kui Euroopa vahistamismääruses märgitakse“ võib järelდან, et teave mõne selle lõike punktides a–d nimetatud asjaolu esinemise kohta tuleb edastada Euroopa vahistamismääruse vormi osas d või vähemalt nendes sõnastatud kategooriad kasutades.

90. Kui S.A. Zdziaszek ei võta teises küsimuses seisukohta, siis prokuratuur arwab, et Euroopa vahistamismääruse täitmisest ei saa keelduda, kui vahistamismääruse teinud õigusasutus ei kasuta vormi osas d toodud sõnastust, tingimusel et edastatud teabest on kasu.

91. Madalmaade valitsus leiab, et teise küsimusega soovitakse teada, kas eelotsusetaotluse esitanud kohus peab kontrollima esialgset kohtuotsust raamotsuse artiklist 4a lähtudes. Ta teeb ettepaneku vastata eitavalt, sest kontrollimine tuleks viia läbi, võttes arvesse kohtuotsust, mis on Euroopa vahistamismääruses näidatud täidetava kohtuotsusena.

92. Komisjoni arvates peab vahistamismäärust täitev õigusasutus küsima teavet selle menetluse viimase etapi kohta, milles asja arutati sisuliselt ja milles isik lõplikult süüdi mõisteti. Käsitletaval juhul tehti esialgne kohtuotsus apellatsioonimenetluses. Komisjon meenutab, et raamotsuse artikkel 4a käsitleb igal juhul vabatahtlikku keeldumisalust. Tema sõnul on peale nelja olukorra, kus kehtib üleandmiskohustus, olemas veel juhtumeid, mil Euroopa vahistamismääruse võib täita, ilma et rikutaks asjaomase isiku õigust osaleda teda puudutava asja kohtulikult arutamisel. Seejuures võib vahistamismäärust täitev õigusasutus arvesse võtta kogu olemasolevat teavet.

15 Vt kohtuotsus, 5.4.2016, Aranyosi ja Căldăraru (C-404/15 ja C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punkt 104).

16 On ilmne, et Euroopa vastastikuse tunnustamise süsteemis osalemiseks (ükskõik missuguses õigusvaldkonnas: karistus-, tsiviil- või haldusõiguse valdkonnas) peavad siseriiklikud kohtud vastama kõikidele kriteeriumidele, mis määravad liidu õiguses ära, et tegemist on „kohtuga“, sh sõltumatus, vt minu ettepanek, kohtuasi Pula Parking (C-551/15, EU:C:2016:825, punktid 95 ja 96 ning 101–107).

93. Teisele eelotsuse küsimusele vastamisel eristan selle välist aspekti, mis puudutab õigusasutustevahelise suhtlemise korda, (a) ja selle konteksti, millele on viidatud muide komisjoni eespool toodud vastuses (b). Seejärel selgitan, miks peab vahistamismäärust täitvatele õigusasutustele jääma kaalutlusruum, kui nad analüüsivad raamotsuse artikli 4a kohaselt, kas asjaomaste isikute menetlusõigusi järgiti (c).

1. Õigusasutuste raamotsuse artikli 15 lõike 2 alusel omavahelise suhtlemise kord

94. Kahe asutuse suhtlemine selle õigusnormi alusel sõltub alati iga juhtumiga seonduvatest konkreetsetest vajadustest. Sellele küsimusele on seega raske vastata teoreetiliselt. Nõutava teabe liik sõltub tavaliselt selle teabe küsimise eesmärgist.

95. Et see on nii, olen arvamusel, et lähenemise, mis selles kontekstis valida tuleb, võivad aidata valida järgmised kaalutlused.

96. Sissejuhatuseks meenutan, et vahistamismäärust täitev õigusasutus võib Euroopa vahistamismääruse täitmisest keelduda üksnes raamotsuse artiklis 3 loetletud juhtudel, mil täitmata jätmine on kohustuslik, või selle raamotsuse artiklites 4 ja 4a nimetatud juhtudel, mil täitmata jätmine on vabatahtlik.¹⁷

97. Euroopa Kohus on juhtinud tähelepanu ka raamotsuse artikli 8 lõikes 1 sätestatud nõuetekohasusega seotud nõuetele, mille järgimine kujutab endast Euroopa vahistamismääruse kehtivuse tingimust ja mille rikkumise korral keeldutakse põhimõtteliselt selle täitmisest. Enne täitmisest keeldumist (mis peab jääma erandlikuks juhtumiks) peab pädev asutus seega paluma raamotsuse artikli 15 lõike 2 alusel vahistamismääruse teinud õigusasutusel esitada *kiiresti* kogu vajalik täiendav teave.¹⁸

98. Ainult siis, kui vahistamismäärust täitev õigusasutus jõuab raamotsuse artikli 15 lõike 2 kohaselt esitatud teabe ja kogu võimaliku teabe põhjal, mida ta võis veel saada, järeldusele, et Euroopa vahistamismäärus on tehtud nõuetevastaselt (lähtudes raamotsuse artikli 8 lõikes 1 ette nähtud tingimustest), peab ta jätma selle täitmata.

99. Konkreetsemalt tuleb seoses raamotsuse artikli 15 lõikega 2 esiteks märkida, et selle õigusnormi alusel aset leidva suhtlemise eesmärk oleks tagada tasakaal täitmise kohustuse (kiirusega, millega Euroopa vahistamismäärust analüüsida tuleb, võttes arvesse raamotsuses ette nähtud tähtaegu) ja asjaomase isiku menetlusõiguste kaitse nõude vahel.¹⁹ Asutustevaheline suhtlemine ei saa kesta lõputult. See peab võimaldama järgida 60-päevast tähtaega,²⁰ mille jooksul tuleb Euroopa vahistamismäärus põhimõtteliselt täita.²¹

100. Teiseks on vaja, et eespool nimetatud suhtlemiskord tagaks süsteemi toimimise. Seepärast tuleb küsimused esitada nii täpselt ja selgelt kui võimalik. Tundub mõistlik esitada küsimus üks kord, seejärel kontrollida seda teist korda, rõhutades aspekte, mida on tarvis selgitada. Kui niisugune suhtlemine soovitud tulemust ei anna, näib eespool nimetatud kiireloomulisuse ja asjaomaste isikute õiguste kaitse eesmärke arvestades mõistlik mitte rohkem teavet küsida.

17 Kohtuotsused, 1.12.2008, Leymann ja Pustovarov (C-388/08 PPU, EU:C:2008:669, punkt 51); 30.5.2013, F (C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, punkt 36) ning 26.2.2013, Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107, punkt 38).

18 Kohtuotsus, 1.6.2016, Bob-Dogi (C-241/15, EU:C:2016:385, punktid 64 ja 65).

19 Vt selle kohta kohtuotsus, 24.5.2016 (C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, punktid 34–37).

20 Mida võib raamotsuse artikli 17 kohaselt pikendada 30 päeva võrra.

21 Kohtuotsuses Lanigan rõhutas Euroopa Kohus kohustust Euroopa vahistamismäärus täita, hoolimata raamotsuse artiklis 17 ette nähtud tähtaegade möödumisest, sh vajaduse korral asjaomast isikut edasi kinni pidada. Kohtuotsus, 16.7.2015, Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punktid 34–42 ja 62).

101. See ei vabasta pädevat asutust siiski kohustusest hinnata iga juhtumit eraldi, sest on vaja tagada asjaomase isiku kaitseõiguste järgimine.

102. Käsitletaval juhul soovis vahistamismäärust täitev õigusasutus esitada täiendavaid küsimusi menetluse kohta, milles tehti esialgne kohtuotsus. Ta on nimelt väljendanud kahtlust – nagu Madalmaade valitsus märgib –, kas menetluses, milles tehti liitkaristust mõistev kohtuotsus, järgiti S. A. Zdziaszeki kaitseõigusi piisavalt.

103. See täpsustatud, kumb teisest eelotsuse küsimustest läbi põhimõttelisem probleem, kas raamotsuse artikkel 4a on Madalmaade õigusesse õigesti üle võetud. Nüüd käsitlen küsimuse seda aspekti.

2. Raamotsuse artikli 15 lõike 2 alusel toimuva suhtlemise kontekst

104. Käsitletaval juhul küsiti raamotsuse artikli 15 lõike 2 alusel täiendavat teavet, et hinnata, kas esineb mõni raamotsuse artiklis 4a nimetatud tingimus. Nagu juba märgitud, on selles õigusnormis ette nähtud vabatahtlik Euroopa vahistamismääruse täitmisest keeldumise alus.²²

105. Nagu ma juba mujal märkisin,²³ on raamotsuse artikli 1 lõikest 2 tulenev üldreegel liikmesriikide *kohustus* täita Euroopa vahistamismäärus „vastastikuse tunnustamise põhimõtte alusel ja vastavalt käesoleva raamotsuse sätetele“.

106. Artikli 4a lõikega 1 on nähtud ette *võimalus* keelduda Euroopa vahistamismääruse täitmisest, kui asjaomane isik ei ilmunud isiklikult kohtulikule arutelule, mille tulemusel otsus tehti. See võimalus jätta Euroopa vahistamismäärus täitmata peab põhinema sellel, et vahistamismäärust täitev õigusasutus analüüsib eraldi iga juhtumi asjaolusid.

107. Võimalust jätta Euroopa vahistamismäärus täitmata ei eksisteeri enam, kui vahistamismäärust täitev õigusasutus tuvastab, et esineb üks raamotsuse artikli 4a lõike 1 punktides a–d nimetatud asjaoludest. Niisugusel juhul on võimalus Euroopa vahistamismääruse täitmisest keelduda välistatud ja kohustus asjaomane isik *üle anda* muutub reeglits.

108. Märgin aga, et niisugused siseriiklikud õigusnormid, mida on tutvustatud eelotsusetaotluses (st üleandmiseaduse artikkel 12), pööravad raamotsuse loogika ümber, muutes „*võimaluse* jätta vahistamismäärus täitmata, *v.a juhul, kui* esineb mõni punktides a–d nimetatud juhtumitest“, „*kohustuseks* jätta vahistamismäärus täitmata, *v.a juhul, kui* esineb mõni punktides a–d nimetatud juhtumitest“.

109. Raamotsuse artikli 4a ülevõtmise niisugune moodus on muutnud loetelu, mis sisaldab nelja erandit Euroopa vahistamismääruse täitmata jätmise võimalusest juhul, kui asjaomane isik ei ilmunud isiklikult kohtulikule arutelule, mille tulemusel otsus tehti, *ammendavaks* loeteluks, milles on toodud olukorrad, mil vahistamismäärust täitev õigusasutus võib *ainult* Euroopa vahistamismääruse täita, kui asjaomane isik ei ilmunud isiklikult kohtulikule arutelule. Selline ülevõtmine takistab minu arvates vahistamismäärust täitval õigusasutusel kaaluda kõiki konkreetse juhtumi faktilisi asjaolusid, et kontrollida, kas asjaomaste isikute menetlusõigusi järgiti. Võttes analoogia alusel üle järelduse, mille Euroopa Kohus tegi raamotsuse artikli 4 lõikes 6 ette nähtud vabatahtliku keeldumisaluse kohta, arvan, et vahistamismäärust täitval õigusasutusel peab olema ka praeguses kontekstis kaalutlusruum küsimuses, kas Euroopa vahistamismääruse täitmisest tuleb keelduda või mitte.²⁴

²² Vt raamotsuse 2009/299 põhjendused 6 ja 15, milles on rõhutatud, et raamotsuse artiklis 4a ette nähtud keeldumisalused on valikulised ja „vabatahtlikud“ (tingimusel, et asjaomase isiku põhiõigusi on austatud).

²³ Vt minu ettepanek, kohtuasi Tupikas (C-270/17 PPU, punktid 70–78).

²⁴ Kohtuotsus, 29.6.2017, Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503 punktid 21–23); vt ka kohtuotsus, 24.5.2016, Dworzecki (C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, punktid 50–52).

110. Arvan niisiis, et üleandmiseseaduse artikkel 12 kujutab endast raamotsuse artikli 4a väärade ülevõtmise juhtumit.

111. Artikli 4a ammendavuse küsimus tekib ka käesolevas kohtuasjas:²⁵ kas punktides a–d nimetatud asjaolud on *ainsad*, mis aitavad vahistamismäärust täitval asutusel veenduda, et asjaomase isiku kaitseõigusi järgiti? Või võib see asutus arvesse võtta veel muidki olukordi, et täita Euroopa vahistamismäärus, olles seejuures kindel, et asjaomase isiku menetlusõigusi järgiti?

112. Lõpetuseks meenutan taas, et raamotsus rajaneb vastastikuse tunnustamise põhimõttel ja liikmesriikide vahel valitseva usalduse kõrgel tasemel.²⁶ Vastastikuse tunnustamise ja usalduse lähenemised ei saa siiski varjutada tähtsust, mis on liidu õiguse kohaselt põhiõiguste, käsitletaval juhul menetlusõiguste järgimisel.²⁷

113. Raamotsuse artikkel 4a annab tunnistust tasakaalust, mille liidu seadusandja on saavutanud Euroopa õigusruumis isikute üleandmise tõhususe ja selle kontrolli ulatuse vahel, mida peab teostama vahistamismäärust täitev õigusasutus. Kui see asutus on veendunud, et põhiõigusi järgiti – võttes vajaduse korral arvesse asjaomase isiku käitumist –, ei tohiks siseriiklikud õigusaktid takistada tal täitmast kohustust Euroopa vahistamismäärus täita, mis tal raamotsuse artikli 1 lõike 2 järgi on.

3. Vahejärelendus

114. Eelnevate kaalutluste põhjal võib vahistamismäärust täitev õigusasutus Euroopa vahistamismääruse täitmisest keelduda juhul, kui ei Euroopa vahistamismääruses toodud ega vahistamismääruse teinud õigusasutuselt raamotsuse artikli 15 lõike 2 alusel saadud teave ei võimalda kontrollida, kas kohtulikule arutelule isiklikult mitte ilmunud asjaomase isiku kaitseõigusi järgiti. Otsuse kohaldada Euroopa vahistamismääruse täitmisest keeldumise vabatahtlikku alust raamotsuse artikli 4a lõike 1 tähenduses teeb vahistamismäärust täitev õigusasutus, kes peab saama kõigi tema käsutuses olevate faktiliste asjaolude põhjal hinnata, kas asjaomase isiku kaitseõigusi järgiti.

C. Kolmas eelotsuse küsimus

115. Eelnevatest kaalutlustest tuleneb, et seda, kas kohaldatakse raamotsuse artiklis 4a ette nähtud vabatahtlikku keeldumist, tuleb hinnata, võttes arvesse niisugust menetlust nagu menetlus põhikohtuasjas, milles tehti liitkaristust mõistev kohtuotsus. Meenutan, et see tuleneb esiteks asjaolust, et käsitletaval juhul määrati liitkaristust mõistva kohtuotsusega S. A. Zdziaszekile mõistetav karistus viisil, mis muudab selle karistuse täidetavaks, ning teiseks asjaolust, et menetluses, milles tehti liitkaristust mõistev kohtuotsus, näis kohtul olevat kaalutusõigus – mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

116. Vastusest, mille ma soovitan enda esimesele küsimusele, tuleneb aga, et vahistamismäärust täitev õigusasutus analüüsib, kas kaitseõigusi järgiti, võttes arvesse viimast menetlusetappi, mille raames arutati asja sisuliselt ja mille tulemusel tehti täidetav kohtuotsus. Käsitletaval juhul tundub, et menetluse selleks viimaseks etapiks on etapp, mille tulemusena tehti liitkaristust mõistev kohtuotsus. See menetlus puudutas tõesti ainult karistuse lõplikku kindlaksmääramist.

117. Et eelotsusetaotluse esitanud kohus on arvamusel, et selles konkreetsetes menetlusetapis ei tagatud kaitseõiguste järgimist, näib mulle siiski liigne käsitleda kaitseõiguste järgimist viimases menetlusetapis, milles tehti otsus kõnesoleva süüdimõistmise teise koostisosa – *süü* – küsimuses.

25 Vt samasugune stsenaarium, mida kirjeldasin oma ettepanekus kohtuasjas Tupikas (C-270/17 PPU, punktid 79 ja 80).

26 Kohtuotsus, 1.6.2016, Bob-Dogi (C-241/15, EU:C:2016:385, punktid 31–33 ning seal viidatud kohtupraktika).

27 Näiteks kohtuotsus, 16.7.2015, Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punkt 53 ja seal viidatud kohtupraktika).

118. Kui Euroopa Kohus peaks valima teistsuguse lähenemise ja jõudma järeldusele, et kontrolli puhul, mille vahistamismäärust täitev õigusasutus peab raamotsuse artikli 4a alusel läbi viima, on asjakohane siiski esialgne kohtuotsus, viitan seisukohale, mida avaldasin kohtuasjas *Tupikas*.²⁸

119. Ainus erinevus kohtuasja *Tupikas* ja käesoleva kohtuasja vahel seisneb selles, et seoses esialgse kohtuotsusega oli *S.A. Zdziaszek* eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates nõuetekohaselt esindatud apellatsioonimenetluses, kuid mitte esimeses kohtuastmes. Et apellatsioonimenetluses arutati edastatud teabe kohaselt asja sisuliselt, kaotab kaitseõiguste järgimine selles menetlusetapis puudujäägid, mis võisid ilmnedada varasemates etappides.

120. Sellegipoolest on nii, et esialgses kohtuotsuses toodud otsus karistuse küsimuses asendati ja – nagu ma eespool meenutasin – on *S.A. Zdziaszek* praeguseks süüdi mõistetud kahes eraldi menetluses. Et on tõendatud, et tema kaitseõigusi ei järgitud menetluses, milles tehti liitkaristust mõistev kohtuotsus, tundub mulle, et selle kontrollimisel, kas neid järgiti seoses esialgse kohtuotsusega, ei ole tähtsust.

VI. Ettepanek

121. Eelnevate kaalutluste põhjal teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata *Rechtbank Amsterdami* (*Amsterdami esimese astme kohus, Madalmaad*) eelotsuse küsimustele järgmiselt:

Mõistet „kohtulik arutelu, mille tulemusena otsus tehti“ nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuse 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta nõukogu 26. veebruari 2009. aasta raamotsusega 2009/299/JSK muudetud redaktsiooni artikli 4a lõike 1 sissejuhatava lause tähenduses tuleb tõlgendada nii, et seda võib kohaldada menetluse suhtes, milles tehti niisugune kohtuotsus nagu põhikohtuasjas, millega mõisteti liitkaristus, kui selle jõustunud kohtuotsusega mõistati vangistus ja kui siseriiklikul kohtul on vastavas menetluses karistuse kindlaksmääramisel kaalutusõigus.

Vahistamismäärust täitev õigusasutus võib Euroopa vahistamismääruse täitmisest keelduda juhul, kui ei Euroopa vahistamismääruses toodud ega vahistamismääruse teinud õigusasutuselt raamotsuse 2002/584 artikli 15 lõike 2 alusel saadud teave ei võimalda kontrollida, kas asjaomast isikut puudutavale kohtulikule arutelule isiklikult mitte ilmunud isiku kaitseõigusi järgiti. Otsuse kohaldada Euroopa vahistamismääruse täitmisest keeldumise vabatahtlikku alust raamotsuse artikli 4a lõike 1 tähenduses teeb vahistamismäärust täitev õigusasutus, kes peab saama kõigi tema käsutuses olevate faktiliste asjaolude põhjal hinnata, kas asjaomase isiku kaitseõigusi järgiti.

²⁸ Minu ettepanek, kohtuasi *Tupikas* (C-270/17 PPU, punktid 55–65).